

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність D3 Менеджмент

Освітня програма «Менеджмент»

Тривалість викладання 2 семестр (3 чверть)
Кількість кредитів 4 кредити ЄКТС (120 годин)

Заняття:

лекції: 4 години на тиждень

практичні заняття: 3 години на тиждень

Мова викладання українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3580>

Кафедра, що викладає Економічної теорії та міжнародних економічних відносин

Інформація про викладача:

Пилипенко Юрій Іванович,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної теорії та
міжнародних економічних відносин

Персональна сторінка:

<https://etop.nmu.org.ua/ua/teachers/pelepenko/index.php>

E-mail:

Pylypenko.Yu.I@nmu.one

1. Анотація до курсу

Макроекономіка – це курс, в якому досліджується функціонування національної економіки як єдиного цілого. Наші здобувачі вищої освіти розглядатимуть ситуаційні задачі, братимуть участь у дискусіях, обговореннях, отримають навички розрахунку макроекономічних показників, а також навчатимуться макроекономічному моделюванню економічних процесів.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування компетентностей щодо дії механізму

функціонування національної економіки на основі макроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою і апробованих практикою.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з механізмом встановлення рівноваги на рівні національної економіки;
- навчити здобувачів вищої освіти пояснювати макроекономічні процеси у національній економіці;
- навчити здобувачів вищої освіти самостійно здійснювати комплексний аналіз складних макроекономічних проблем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності функціонування національної економіки,
- навчити розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції в розвитку національної економіки, механізми й інструменти реалізації економічної політики.
- навчити узагальнювати досвід зарубіжних країн у вирішенні складних макроекономічних проблем у сучасних умовах та можливості його застосування у процесі економічних перетворень в Україні,

3. Результати навчання (дисциплінарні)

- Аналізувати характер процесів, властивих національній економіці, оцінювати їх вплив на діяльність економічних суб'єктів.
- Знати та розуміти макроекономічні моделі, їх основні види та фактори, що їх визначають.
- Розуміти сутність національної економіки та основних методів макроекономічного аналізу.
- Знати та вміти застосовувати методи та інструменти розрахунку макроекономічних показників.
- Розуміти закономірності функціонування ринкової економіки та умови встановлення макроекономічної рівноваги.
- Оцінювати та аналізувати сучасний стан національної економіки, розуміти механізми державної економічної політики.
- Оцінювати та аналізувати фактори економічного зростання та соціально-економічного прогресу.
- Розуміти закономірності встановлення спільної рівноваги на товарному ринку та ринку грошей, вплив бюджетно-податкової та кредитно-грошової політики на діяльність економічних суб'єктів.
- Оцінювати вплив торгівельної та валютної політики держави на стан національної економіки та поведінку економічних суб'єктів.
- Розуміти закономірності впливу на функціонування національної економіки міжнародних економічних процесів.
- Вміти аналізувати процеси державного регулювання економіки за допомогою фіскального та кредитно-грошового регулювання.
- Аналізувати ринкове регулювання соціально-економічних і трудових

відносин за допомогою основних макроекономічних пропорцій і концепцій на товарному, грошовому ринках, ринку праці.

—

4. Структура курсу

Тема 1. Макроекономіка як наука

1. Зародження макроекономіки як науки та основні етапи її розвитку
2. Предмет макроекономіки та її функції
3. Методологія макроекономіки
4. Модель кругових потоків. Загальні умови макроекономічної рівноваги
- ..

Тема 2. Макроекономічні показники у системі національних рахунків

1. Система національних рахунків та її основні показники
2. Методи розрахунку ВВП
3. Інші показники системи національних рахунків і взаємозв'язок між ними
4. Номінальні та реальні величини. Цінові індекси
5. Показники використання ВВП. Споживання, заощадження, інвестиції

Тема 3. Сукупний попит і сукупна пропозиція

1. Сукупний попит і його структура. Крива сукупного попиту
2. Нецінові фактори сукупного попиту
3. Сукупна пропозиція: функція і фактори, що її визначають
4. Макроекономічна рівновага: модель AD – AS

Тема 4. Відхилення від рівноваги. Циклічні коливання національної економіки

1. Сутність та причини циклічності
2. Види економічних циклів
3. Стабілізаційна політика держави

Тема 5. Наслідки порушення рівноваги: інфляція та безробіття

1. Сутність інфляції та її види
2. Причини інфляції
3. Соціально-економічні наслідки інфляції та антиінфляційна політика
4. Зайнятість і безробіття. Види, причини та наслідки безробіття

Тема 6. Рівновага товарного ринку. Модель кейнсіанського хреста .

1. Порівняльна характеристика передумов класичної і кейнсіанської теорій рівноваги
2. Механізм досягнення рівноваги в моделі кейнсіанського хреста
3. Коливання рівноважного ВВП навколо потенційного рівня. Рецесійні та інфляційні розриви

Тема 7. Встановлення рівноваги на ринку грошей

1. Сучасна структура грошей і загальне поняття грошових агрегатів
2. Грошовий ринок: попит, пропозиція і механізм встановлення рівноваги

3. Цілі, інструменти й теоретичні моделі кредитно-грошової політики

Тема 8. Спільна рівновага на ринках товарів і грошей: модель IS – LM

1. Сутність моделі IS – LM, її передумови та практичне використання
2. Рівновага товарного ринку і крива IS
3. Грошовий ринок і побудова кривої LM
4. Бюджетно-податкова і кредитно-грошова політика в моделі IS – LM
5. Відносна ефективність бюджетної і кредитно-грошової політики в моделі IS – LM

Тема 9. Макроекономічна політика у відкритій економіці

1. Міжнародна торгівля та особливості зовнішньоторговельної політики
2. Вплив зовнішньоторговельної політики на досягнення макроекономічної рівноваги
3. Валютний курс і встановлення рівноваги на валютному ринку
4. Модель платіжного балансу й рівновага у відкритій економіці

Тема 10. Рівновага у відкритій економіці: модель Менделла – Флемінга

1. Сутність, передумови та побудова моделі Менделла – Флемінга
2. Ефективність державної політики за режиму гнучкого валютного курсу
3. Економічна політика при фіксованому курсі валюти

Тема 11. Довгострокове економічне зростання та економічний розвиток

1. Кейнсіанські моделі економічного зростання
2. Неокласичні моделі економічного зростання. Модель Солоу
3. Вплив чисельності населення і технічного прогресу на досягнення стійкої рівноваги. Золоте правило нагромадження

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети з доступом в інтернет. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офісі 365. На практичних заняттях необхідні калькулятори.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Поточна успішність складається з успішності за дві модульні роботи (кожна з яких оцінюється у 40 балів) та оцінок за роботу на практичних заняттях (оцінюється максимально у 20 балів). Отримані бали за модульні роботи та практичні заняття додаються і утворюють підсумкову оцінку за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Оцінювання на екзамені	Складається екзамен у вигляді комплексної контрольної роботи, яка містить 50 тестів (вірна відповідь 2 бали на тест), Максимальна кількість балів за екзамен: 100 балів
Практичні / Семінарські заняття	Дискусії, опитування, робота в мікрогрупах, вирішення кейсів, де відпрацьовуються навички критичного мислення та аналізу, комплексного вирішення проблем з використанням індивідуального та креативного підходу. Відбувається вирішення тестів. Максимально оцінюються у 20 балів
Модульні роботи	Складаються 2 модульних завдання, кожний з яких містить 20 тестів (вірна відповідь 2 бали на тест), Максимальна кількість балів за модуль: 40 балів (20 тестів× 2бали).

6.3. Критерії

6.3.1. Критерії оцінювання *практичного заняття*:

Кожне практичне завдання оцінюється за участю в дискусіях (обговорення кейсів, опитування, вирішення тестів), де:

5 балів: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

4 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю обговорюваних питань.

3 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання) без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

2 бали: залученість до дискусії викладачем, неухважність, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

1 бал: залученість до дискусії викладачем, небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». <https://cutt.ly/IBesJEc>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365, перегляд новин.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Макроекономіка» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

Прийом першої перездачі здійснюється викладачем, який викладав матеріал навчальної дисципліни. Прийом другої – комісією у складі трьох осіб: викладача, який викладав дисципліну; завідувача кафедри; представника деканату або викладача кафедри. Рішення комісії є остаточним.

У разі підтвердження комісією оцінки «незадовільно» або неявки студента на засідання комісії без поважних причин, комісія сповіщає про це декана факультету (директора інституту) для підготовки наказу ректора про відрахування студента за академічну неуспішність або визначення умов повторного вивчення цієї дисципліни.

Повторне вивчення студентом окремих дисциплін одночасно з навчанням за індивідуальним навчальним планом за двома формами навчання допускається лише на договірних умовах (загальним обсяг таких дисциплін – не більше 15-ти кредитів ЄКТС).

Результати ліквідації академічної заборгованості заносяться в окрему відомість.

Процедура перескладання викладена у Положенні про організацію освітнього процесу <https://surl.li/sdaadj>, Положенні про оцінювання результатів навчання <https://surl.li/vzbrji>.

Студенти заочної форми навчання повинні перескласти дисципліну та ліквідувати академічну заборгованість до початку наступної сесії.

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквиумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку: подати письмову заяву до декана факультету та далі рухатися процедурою оскарження, викладеною у Кодексі академічної доброчесності <https://surl.li/jzrtxp>.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки. Студенти, які протягом семестру підготують та подадуть до публікації наукову статтю за тематикою дисципліни у фахове видання України або іншої країни, можуть отримати додатково 25 балів, але не більше підсумку у 100 балів за дисципліну.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які будуть розіслані на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкети важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Макроекономіка».

8. Методи навчання

Під час *лекцій та практичних занять* будуть застосовані такі методи навчання:

1. **Пояснення.** Тлумачення понять, явищ, принципів, термінів тощо, переважно під час викладання нового матеріалу.

2. **Інструктаж.** Надання алгоритму дій для виконання поставленого завдання.

3. **Діалог.** За допомогою запитань викладач спонукатиме здобувачів вищої освіти до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

4. **Навчальна дискусія, дебати.** Це обговорення важливого питання, обмін думками між здобувачами вищої освіти та/або викладачем, спрямовані не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

5. **Ілюстрування.** Застосування презентацій, відео та іншого медіа-контенту для підкріплення матеріалу, який пояснюється, обговорюється або завдань, які виконуються.

6. **Демонстрування.** Показ викладачем навчальних матеріалів у динаміці (використання фахових програм, формул, ситуацій тощо).

7. **Письмові та усні контрольні завдання.** Самостійна концентрація та відтворення отриманих знань та навичок в умовах обмеженого часу та джерел інформації.

8. **Кейси.** Пошук проблемної ситуації реальної діяльності підприємства, через яку спостерігається негативний ефект, та обґрунтування оригінального її рішення, спираючись на відомі факти або необхідність отримання додаткової інформації.

9. **Ділова гра.** Імітація прийняття рішень керівних працівників або спеціалістів в різних виробничих ситуаціях, здійснювана за заданими правилами групою людей при наявності конфліктних ситуацій або інформаційної невизначеності.

10. **Демонстрація та обговорення презентацій.** Наочний показ медіа-супроводу усного виступу з елементами дискусії.

11. **Есе.** Самостійний роздум на задану тему з підкріпленням аргументами висловлених тез та антитез.

12. **Аналіз.** Сутність його полягає у вивченні предметів чи явищ за окремими ознаками і відношеннями, у поділі на елементи, осмисленні зв'язків між ними.

13. **Синтез.** Полягає в уявному або практичному поєднанні виокремлених під час аналізу елементів або властивостей предмета в єдине ціле.

14. **Порівняння.** За його допомогою встановлюють спільні і відмінні ознаки предметів і явищ.

15. **Узагальнення.** Цей метод передбачає перехід від одиничного до загального, від менш загального до більш загального шляхом абстрагування від специфічного і виявлення притаманних явищам загальних ознак (властивостей, відношень тощо) при осмисленні понять, суджень, теорій.

16. **Конкретизації.** Допомагає перейти від безпосередніх вражень до розуміння сутності того, що вивчається: результати конкретизації постають у формі прикладів, схем, моделей тощо.

17. **Метод виокремлення основного.** Полягає у розподілі інформації на логічні частини і виокремленні серед них основних.

Для заохочення шерінгу ідеями та вільного мовлення в умовах навчання один в

одного використовуються методи:

18. Виступ. Питання навколо певної тем обговорюється у групах і потім оприлюднюється з подальшою дискусією.

19. Мозковий штурм. Генерація творчих ідей на задану тему у команді.

20. Результати іншого. Після індивідуальної роботи студенти презентують свої результати один одному та групі.

21. Вимушені дебати. У парі учасників протилежної думки обговорюється якесь питання, після чого учасникам пропонується змінити власну позицію та відстоювати її у іншій парі.

22. Інтерактивні ігрові методи:

23. Задачі на критичне мислення. Студенти вчаться продукувати та висловлювати сумніви, ставити питання, пропонувати доповнення щодо фактів та тез, які підлягають критиці у етичній манері для розвитку критичного мислення.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Базилевич В.Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: підручник. Київ: Знання, 2015. 694 с. URL: <https://econom.knu.ua/wp-content/uploads/2017/12/Bazilevich-Balastryk.pdf>

2. Гузенко І. Ю., Пилипенко Ю.І. Інноваційний розвиток: світові закономірності та реалії України. Економічний простір. 2018, №129. С. 89-99.

3. Макроекономіка: навч. посібник / За ред. д.е.н., проф. М.І. Зверякова. Одеса. 2015. 267 с. [Електронний ресурс]. URL: http://old.oneu.edu.ua/pages/cath/zet/files/np_2015.pdf

4. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін.К.: КНЕУ, 2017. 200с.

URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/Faculty_of_Economics_and_Administration/kmdu%20fetau/Publications/PosD196bnik_52012817_0329.pdf

5. Макроекономіка: навч. посібник / за ред. д.е.н., проф. М.І. Зверякова. Одеса. 2015. 267 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oneu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/12/np_2015.pdf.

6. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій / І. Й. Малий та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 200 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/

7. Мікро- та макроекономіка: [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів освітнього ступеня – бакалавр, галузей знань – 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальностей 075 Маркетинг, 281 Публічне управління та адміністрування, освітні програми – Промисловий маркетинг, Адміністративний менеджмент, Електронне урядування. / уклад. О.І. Андрусь. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,85 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. –

325 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/c47643b5-463e-4128-8977->

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Національний класифікатор України / Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. URL: <https://www.lawcenter.com.ua/skachaty-kved.html>
4. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>
5. World Trade Organization. URL: <https://www.wto.org>
6. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/>
7. Міністерство фінансів України <https://mof.gov.ua/uk>
8. Міжнародний валютний фонд www.imf.org
9. Торговельно-промислова палата України www.ucci.org.ua
- .